

บทที่ 5

ผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของตำรวจสายตรวจกับความไม่สงบทางการเมืองนั้น จะขอนำเสนอแยกออกเป็นตอนๆ เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจะยกนำเสนอผลการวิจัยออกเป็นตอน ตามลำดับดังนี้ คือ

- ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 2 ความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจ
- ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย
- ตอนที่ 4 ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจ
- ตอนที่ 5 ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง
- ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน และความสัมพันธ์ของข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ตามสถานีตำรวจต่างๆ ในเขตกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ได้สุ่มตัวอย่างไว้ตามตารางที่ 4.1 ได้ตอบแบบสอบถามจำนวน 450 ชุด และได้รับผลการตอบแบบสอบถามกลับคืนครบทั้ง 450 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ทั้งนี้เนื่องจากการประสานงานกับผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมดูแล เจ้าหน้าที่สายตรวจในระดับใกล้เคียง คือ รองสารวัตรป้องกันปราบปรามและสารวัตรป้องกันปราบปราม ของแต่ละสถานีไว้ก่อนที่จะแจกแบบสอบถาม จึงทำให้สามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 5.1 แสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
<u>ชั้นยศ</u>		
พลตำรวจ	222	49.3
สิบตำรวจตรี	77	17.1
สิบตำรวจโท	96	21.3
สิบตำรวจเอก	14	3.1
จ่าสิบตำรวจ	35	7.8
นายดาบตำรวจ	6	1.3
รวม	450	100.0
<u>อายุ</u>		
21 - 25 ปี	149	33.1
26 - 30 ปี	230	51.1
31 - 35 ปี	35	7.8
36 - 40 ปี	25	5.6
41 ปี ขึ้นไป	11	2.4
รวม	450	100.0

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
<u>ระดับการศึกษา</u>		
มัธยมศึกษาตอนต้น	13	2.9
มัธยมศึกษาตอนปลาย	339	75.3
อนุปริญญา (ปวส.)	46	10.2
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	52	11.6
สูงกว่าปริญญาตรี	—	—
รวม	450	100.0

ตารางที่ 5.2 แสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประสบการณ์ในการเป็นตำรวจและการปฏิบัติหน้าที่สายตรวจ

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
<u>อายุราชการ</u>		
1 - 5 ปี	299	66.4
6 - 10 ปี	108	24.0
11 ปีขึ้นไป	43	9.6
รวม	450	100.0

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
<u>เวลาที่ปฏิบัติหน้าที่สายตรวจ</u>		
1 - 5 ปี	372	82.7
6 - 10 ปี	57	12.6
11 ปีขึ้นไป	21	4.7
รวม	450	100.0

ตารางที่ 5.3 แสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่และการฝึกอบรมในการควบคุมฝูงชน

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
<u>ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมฝูงชน</u>		
- ไม่เคยปฏิบัติหน้าที่	85	18.9
- เคยปฏิบัติหน้าที่มาแล้ว	365	81.1
รวม	450	100.0
<u>การฝึกอบรมทวนยุทธวิธีในการควบคุมฝูงชน</u>		
- ไม่เคยฝึกอบรม	91	20.2
- เคยฝึกอบรม เพิ่มเติม	359	79.8
รวม	450	100.0

จากตารางที่ 5.1- 5.3 ผลการสำรวจข้อมูล เบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ จำนวน 450 คน มีลักษณะทั่วไปปรากฏผลดังนี้คือ

ชั้นยศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีชั้นยศพลตำรวจ คิดเป็นร้อยละ 49.3, สิบตำรวจตรี ร้อยละ 17.1, สิบตำรวจโท ร้อยละ 21.3, สิบตำรวจเอก ร้อยละ 3.1, จำสิบตำรวจ ร้อยละ 7.8 และ นายดาบตำรวจ ร้อยละ 1.3 เหตุผลที่ชั้นยศพลตำรวจ เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ นั้น เนื่องมาจากนโยบายในการจัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจประกอบด้วยลักษณะงานของสายตรวจเองที่จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่ ที่มีความคล่องตัวสูง ซึ่งโดยทั่วไปของสถานีตำรวจนครบาลต่างๆ จะใช้กำลังพลที่เป็นกำลังเจ้าหน้าที่ใหม่ที่สถานีได้รับสับเปลี่ยนกำลังมา และกำลังพลส่วนใหญ่นี่มาสับเปลี่ยนกำลังก็มักจะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จบการศึกษามาจากโรงเรียนพลตำรวจต่างๆ หรืออาจเป็นกำลังพลที่มีการสับเปลี่ยนถ่ายโอนมาจากหน่วยงานอื่น เช่น จากกองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจใหม่ เสียเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นกำลังพลที่มาประจำตามสถานีตำรวจนครบาลต่างๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่สายตรวจ จึงเป็นกำลังพลใหม่ที่มักจะมีชั้นยศเป็นพลตำรวจ ส่วนผู้ที่ชั้นยศที่สูงขึ้นไป ก็จะได้รับสับเปลี่ยนหน้าที่ไปปฏิบัติในงานในสายงานอื่น

อายุ กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ยระหว่าง 21-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.1, ระหว่าง 26-30 ปี ร้อยละ 51.1 และอายุ 31 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 15.8 ด้วยเหตุผลเดียวกันในการจัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจของสถานีตำรวจนครบาลต่างๆ ประกอบด้วยลักษณะของงานสายตรวจที่จำเป็นต้องมีความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่สูงดังกล่าวแล้ว กำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นสายตรวจจึงจำเป็นต้องใช้กำลังพลที่ยังมีอายุไม่มากนัก

ระดับการศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นตัวแปรอิสระที่สำคัญ ที่จะต้องนำมาใช้หาความสัมพันธ์กับการแสดงบทบาทหรือการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจต่อปัญหาความไม่สงบทางการเมือง จากตารางที่ 5.1 จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างนั้นมีระดับการศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้น จนถึงระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า โดยไม่มีผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีแต่อย่างใด เพื่อความสะดวกในการ เปรียบ เทียบระหว่างผู้ที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จึงขอแยกกลุ่มตัวอย่างตาม

ระดับการศึกษาดังนี้ คือ

ระดับการศึกษาต่ำ ได้แก่

- มัธยมศึกษาตอนต้น
- มัธยมศึกษาตอนปลาย

ระดับการศึกษานานกลาง ได้แก่

- อนุปริญญา (ปวส.)

ระดับการศึกษาสูง ได้แก่

- ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป

สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีพื้นฐานการศึกษาส่วนใหญ่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 75.3 เนื่องจากแต่เดิมหลักสูตรนักเรียนพลตำรวจทั่วไป จะรับผู้จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.3) แต่ต่อมากรมตำรวจได้เปลี่ยนแปลงนโยบายรับบุคคลที่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้าเป็นนักเรียนพลตำรวจ* เพื่อพัฒนาบุคคลากรในระดับล่างให้มีความรู้ความสามารถมากขึ้น ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจรุ่นใหม่ที่จะจบการศึกษาและออกมาปฏิบัติหน้าที่ตามสถานิต่างๆ จึงมีพื้นฐานการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นส่วนใหญ่

อายุราชการและระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่สายตรวจนั้น โดยทั่วไปแล้วเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ จะปฏิบัติหน้าที่อื่นหรือได้รับการแต่งตั้งให้ประจำหน่วยงานอื่นมาระยะหนึ่งก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้งให้มาปฏิบัติหน้าที่สายตรวจ และอาจจะไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่สายตรวจอย่างต่อเนื่องตลอดกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จึงมีอายุราชการมากกว่าระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่สายตรวจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* กรมตำรวจ เริ่มรับรับสมัครผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้าเป็นนักเรียนพลตำรวจในปี พ.ศ. 2534.

ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมฝูงชนและการรับการฝึกทบทวนทางยุทธวิธีในการควบคุมฝูงชน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมฝูงชน (ร้อยละ 81.1) และเคยได้รับการฝึกทบทวนทางยุทธวิธีในการควบคุมฝูงชนมาแล้ว (ร้อยละ 79.8) แต่ในส่วนของรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนครั้งที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติหน้าที่ และได้รับการฝึกทบทวนนั้น ไม่สามารถตรวจนับจำนวนครั้งที่แน่นอนได้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่สามารถจดจำจำนวนครั้งที่แน่นอนในการปฏิบัติหน้าที่และรับการฝึกทบทวนได้ ทำให้ไม่สามารถนำจำนวนครั้งมาใช้หาความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ และการรับการฝึกทบทวนได้

กล่าวโดยสรุปแล้ว พบว่าของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง พลตำรวจ-สิบตำรวจโท คิดเป็นร้อยละ 87.8 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 84.2 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายลงมาถึงร้อยละ 78.2 และไม่มีผู้ใดมีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี อาวุธราชการกับระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่สายตรวจอยู่ในระหว่าง 1-5 ปี เป็นส่วนใหญ่ และกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเคยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมฝูงชนและเคยได้รับการฝึกทบทวนทางยุทธวิธีมาแล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจ

เกี่ยวกับความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจนั้น ได้กำหนดคำถามเพื่อวัดความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย ไว้ในคำถามข้อ 8-18 และข้อ 27-30 รวม 15 ข้อ ผลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างและระดับของความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจ ปรากฏตามตารางที่ 5.4 และ 5.5

ตารางที่ 5.4 แสดงค่าเฉลี่ยที่เกี่ยวกับความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจ

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่า เฉลี่ย (\bar{X})
8. ระบบประชาธิปไตย เป็นระบบการเมือง การปกครองที่เหมาะสมกับประ เทศไทย มากที่สุด	40.4 (182)	51.1 (232)	3.6 (16)	3.6 (16)	0.9 (4)	4.271 S.D. .768
9. เมื่อประ เทศไทยมีการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตยในฐานะที่ท่านเป็น ข้าราชการของรัฐ สมควรสนับสนุน ระบอบการปกครองในแบบประชาธิปไตยด้วย	41.3 (186)	55.3 (249)	2.0 (9)	1.3 (6)	0.0 (-)	4.367 S.D. .594
10. การให้สิทธิ เสรีภาพแก่ประชาชนอย่าง กว้างขวาง เป็นเครื่องแสดงถึงระดับ ของการ เป็นประชาธิปไตยที่สูง	31.8 (143)	54.7 (246)	6.2 (28)	7.3 (23)	0.0 (-)	4.109 S.D. .814

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่า เฉลี่ย (\bar{X})
11. การชุมนุมประท้วง เดินขบวน การ ต่อต้านรัฐบาล เป็นสิทธิทางการเมือง ตามระบอบประชาธิปไตย	14.0 (63)	46.2 (208)	16.9 (76)	20.4 (92)	2.4 (11)	3.489 S.D. 1.043
12. การจลาจลมักเกิดขึ้นได้เสมอตาม สาเหตุเดิมในข้อ 11.	19.1 (86)	66.2 (298)	6.0 (27)	8.0 (36)	0.7 (3)	3.951 S.D. .794
13. การปราบจลาจลจึงเท่ากับ เป็นการ ขัดขวางสิทธิตามระบอบประชาธิปไตย	4.4 (20)	15.3 (69)	18.9 (85)	51.6 (232)	9.8 (44)	3.469 S.D. 1.010
14. การทำหน้าที่ควบคุมฝูงชนและปราบ จลาจลของท่าน จึงเท่ากับ เป็นการขัดขวาง การแสดงออกตามระบอบประชาธิปไตย	3.1 (14)	18.2 (82)	12.9 (58)	54.7 (246)	11.1 (50)	3.524 S.D. 1.012
15. การกระทำของท่าน เป็นการกระทำตาม หน้าที่และคำสั่ง	24.7 (111)	65.6 (295)	4.7 (21)	3.6 (16)	1.6 (7)	4.082 S.D. .755
16. ผู้รับผิดชอบจริง คือ ผู้ที่ออกคำสั่ง	28.0 (126)	42.4 (191)	17.1 (77)	11.1 (50)	1.3 (6)	2.153 S.D. .997

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ ความ เห็น	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่า เฉลี่ย (\bar{X})
17. หากการกระทำตามที่ของท่านเป็น การขัดขวางการแสดงออกตามระบอบ ประชาธิปไตย นั้นย่อมหมายถึงว่าผู้ออก คำสั่งให้ท่านปฏิบัติการ กระทำการขัด ขวางการแสดงออกตามระบอบประชาธิปไตย	8.4 (38)	27.3 (123)	40.0 (180)	21.1 (95)	3.1 (14)	3.169 S.D. .959
18. ตัวท่านเองรู้สึกลำบากใจเมื่อต้องทำ ตามคำสั่ง	11.3 (51)	46.7 (210)	24.7 (111)	16.0 (72)	1.3 (6)	3.507 S.D. .937
27. การชุมนุมประท้วงรัฐบาลคือ กบฏและ ก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายในประเทศ จึงควรจัดการปราบปรามพวกชุมนุม ประท้วงอย่างเด็ดขาด เพื่อให้ บ้าน เมืองสงบ เรียบร้อย	14.0 (63)	39.3 (177)	15.1 (68)	26.2 (118)	5.3 (24)	2.696 S.D. 1.157
28. การห้ามชุมนุมประท้วงและ เคนขบวน เป็นสิ่งดี เพราะทำให้บ้าน เมืองสงบ เรียบร้อย	13.3 (60)	35.6 (160)	19.8 (89)	26.7 (120)	4.7 (21)	2.738 S.D. 1.130
29. บุคคลทุกคนไม่ว่าจะมีความคิด เห็นทาง การเมืองอย่างไรก็สามารถแสดงความ คิด เห็นนั้นได้อย่าง เปิด เผยและ เสรี	24.4 (110)	59.1 (266)	7.3 (33)	8.4 (38)	0.7 (3)	3.982 S.D. .847

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่า เฉลี่ย (\bar{X})
30. สิ่งพิมพ์ที่เสนอความคิดเห็น ข่าวดสาร ต่อต้านนโยบายของรัฐบาล อาจทำให้ เกิดผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคง ของชาติและรัฐบาล ไม่ควรอนุญาตให้ พิมพ์ต่อไป	10.2 (46)	46.0 (207)	15.1 (68)	23.6 (106)	5.1 (23)	2.673 S.D. 1.098
รวม 15 ข้อ	$\bar{X} = 52.1800$		S.D. = 5.0728		x min = 40.00 x max = 71.00	

เมื่อนำผลคะแนนของกลุ่มตัวอย่างจากตารางที่ 5.4 มาจัดกลุ่ม ตามระดับของความ
เข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย ของตำรวจสายตรวจ โดยได้กำหนดค่าคะแนนและระดับ
ของความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยไว้ดังนี้ คือ

ค่าคะแนนระหว่าง จุดต่ำสุด - 49.333 = มีความเข้าใจในระดับต่ำ

ค่าคะแนนระหว่าง 49.334 - 54.000 = มีความเข้าใจในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนระหว่าง 54.001 - จุดสูงสุด = มีความเข้าใจในระดับสูง

ผลของการจัดกลุ่มตามระดับความ เข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่าง
ปรากฏตามตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 แสดงระดับความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจ

ระดับความเข้าใจ	จำนวน	ร้อยละ
สูง	131	29.1
ปานกลาง	169	37.6
ต่ำ	150	33.3
รวม	450	100.0

จากตารางที่ 5.4 แสดงให้เห็นถึงระดับความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความเข้าใจในพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยค่อนข้างสูง ($\bar{X} = 52.1800$) แต่เมื่อนำคะแนนมาจัดกลุ่มตามตารางที่ 5.5 ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความเข้าใจพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง จำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 37.6) และเป็นที่น่าสังเกตเกี่ยวกับความเข้าใจพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยในบางประเด็น โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมเรียกร้อง เดินขบวน และการป้องกันไม่ให้มีการชุมนุมประท้วง (ข้อ 27 และ 28) ซึ่งเกี่ยวข้องกับหน้าที่ตำรวจในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมนั้น ระดับของความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจจะมีความเห็นแตกต่างออกมา โดยมีค่าเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ ($\bar{X} = 2.696$ และ 2.738) แสดงถึงความคิดที่ไม่เห็นด้วยกับการให้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมประท้วง รวมถึงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับลัทธิคอมมิวนิสต์ (ข้อ 30) ซึ่งตำรวจสายตรวจส่วนมาก (ร้อยละ 56.2) เห็นว่าไม่ควรอนุญาตให้ลัทธิคอมมิวนิสต์ที่เสนอความคิดเห็นและข่าวสารต่อต้านนโยบายของรัฐบาลที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศคอมมิวนิสต์ต่อไป

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย

ในประเด็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตยนั้น ได้กำหนดคำถามไว้ในข้อ 19-26 รวม 8 ข้อ ซึ่งผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏตามตารางที่ 5.6

ตารางที่ 5.6 แสดงค่าเฉลี่ยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่า เฉลี่ย (\bar{X})
19. การปฏิบัติหน้าที่ของท่าน จะมีลักษณะ ช่วยส่งเสริมประชาธิปไตยได้หากท่าน เพียงคอยดูแลไม่ให้เกิด เหตุฉุกเฉิน เป็นจลาจล	33.8 (152)	56.9 (256)	6.2 (28)	2.9 (13)	0.2 (1)	4.211 S.D. .701
20. แต่การรักษาความสงบ เรียบร้อยภายใน สังคมย่อมถือได้ว่าเป็นการสร้าง เสริมระบบประชาธิปไตยด้วยเช่นกัน	34.4 (155)	61.6 (277)	2.7 (12)	1.3 (6)	0.0 (-)	4.291 S.D. .583
21. การทำหน้าที่ของท่าน เท่ากับช่วยรักษา ความสงบเรียบร้อย ดังนั้นจึงเท่ากับว่า ท่านช่วยส่งเสริมระบบประชาธิปไตย	26.4 (119)	67.8 (305)	4.4 (20)	1.3 (6)	0.0 (-)	4.193 S.D. .571
22. การประท้วงรัฐบาลไม่ว่าจะโดยวิธีใด หากไม่ก่อให้เกิดความวุ่นวาย นับว่า สอดคล้องกับระบบประชาธิปไตย	29.3 (132)	58.4 (263)	7.1 (32)	4.4 (20)	0.7 (3)	4.113 S.D. .769

ตารางที่ 5.6 (ต่อ)

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่า เฉลี่ย (\bar{X})
23. การก่อกวนจลาจล เป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายควร หลีกเลี่ยง	41.1 (185)	53.1 (239)	4.2 (19)	1.6 (7)	0.0 (-)	4.338 S.D. .634
24. แต่เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง จลาจลก็ยอม เกิดขึ้นได้	19.1 (86)	64.7 (291)	9.1 (41)	6.9 (31)	0.2 (1)	3.956 S.D. .760
25. หน้าที่ของท่านคือการปราบจลาจลไม่มี อะไร เกี่ยวข้องกับ เรื่องประชาธิปไตย	5.1 (23)	25.6 (115)	28.9 (130)	36.7 (165)	3.8 (17)	3.084 S.D. .986
26. ระหว่างความสำคัญในเรื่องสิทธิตาม ระบอบประชาธิปไตยกับการปฏิบัติตาม หน้าที่นั้น ท่านเห็นว่าท่านต้องทำตาม หน้าที่ก่อน	15.3 (69)	56.7 (255)	21.8 (98)	5.3 (24)	0.9 (4)	3.802 S.D. .792

รวม 8 ข้อ $\bar{X} = 31.9889$ S.D. = 2.8043
 $x \min = 23.00$ $x \max = 40.00$

เมื่อนำคะแนนของกลุ่มตัวอย่างจากตารางที่ 5.6 มาจัดกลุ่มตามระดับของการมีส่วนร่วม
ในการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย โดยกำหนดค่าคะแนนและระดับของการมีส่วนร่วมในการ

ส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตยไว้ดังนี้ คือ

ค่าคะแนนระหว่าง จุดต่ำสุด - 31.000 = มีส่วนร่วมในระดับต่ำ

ค่าคะแนนระหว่าง 31.001 - 33.000 = มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนระหว่าง 33.001 - จุดสูงสุด = มีส่วนร่วมในระดับสูง

ผลจากการจัดกลุ่มตามระดับของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย
ของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏตามตารางที่ 5.7

ตารางที่ 5.7 แสดงระดับของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย

ระดับการมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
สูง	136	36.7
ปานกลาง	120	20.2
ต่ำ	194	43.1
รวม	450	100.0

จากตารางที่ 5.6 พบว่าการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยของตัว
สายนววจที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง ($\bar{X} = 31.9889$) แต่เมื่อพิจารณา
จากการจัดกลุ่มของระดับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย ตามตารางที่ 5.7
ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับต่ำ
มากที่สุด จำนวน 194 คน (ร้อยละ 43.1)

ตอนที่ 4 ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจ

ในส่วนของความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจในสภาพปกติ นั้น จะขอแยกนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เสนอผลในเรื่องของความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในสภาพปกติ โดยได้กำหนดคำถามไว้ในข้อที่ 31-35 รวม 5 ข้อ ซึ่งผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างปรากฏตามตารางที่ 5.8 และ 5.9

ส่วนที่ 2 เสนอผลในเรื่องของการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจในสภาพปกติ โดยได้กำหนดคำถามไว้ในข้อที่ 36-40 รวม 5 ข้อ และคำถามปลายเปิดในข้อ 41 อีก 1 ข้อ ซึ่งผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างปรากฏตามตารางที่ 5.10 และ 5.11

ตารางที่ 5.8 แสดงค่าเฉลี่ยที่เกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่า เฉลี่ย (\bar{X})
31. ตำรวจ เป็นอาชีพที่มีเกียรติมีศักดิ์ศรีและมีส่วนสำคัญอย่างมากในการควบคุมสังคมให้เกิดความสงบเรียบร้อย	53.8 (242)	44.7 (201)	0.7 (3)	0.9 (4)	0.0 (-)	4.513 S.D. .563
32. หน้าที่การปราบปรามจลาจลควรจะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงไม่ควรเป็นหน้าที่ของตำรวจสายตรวจ	54.9 (247)	35.6 (160)	3.6 (16)	5.3 (24)	0.7 (3)	1.613 S.D. .843

ตารางที่ 5.8 . (ต่อ)

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ ความ เห็น	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่า เฉลี่ย (\bar{X})
33. หน้าที่ของตำรวจสายตรวจที่สำคัญ เพียงหน้าที่ในการป้องกันปราบปราม อาชญากรรมเท่านั้นส่วนหน้าที่อื่นๆ เป็น หน้าที่ของตำรวจฝ่ายอื่นที่เกี่ยวข้อง	23.8 (107)	39.6 (178)	10.0 (45)	24.7 (111)	2.0 (9)	2.416 S.D. 1.155
34. เพื่อให้การควบคุมปัญหาอาชญากรรมใน เขตพื้นที่ได้ผล ตำรวจสายตรวจจำเป็นต้อง ใช้มาตรการในการปราบปรามที่ รุนแรงและเด็ดขาดเท่านั้น	10.4 (47)	32.4 (146)	11.3 (51)	41.6 (187)	4.2 (19)	2.967 S.D. 1.153
35. การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในทุกด้าน จะได้รับความสำเร็จด้วยดีต้องได้รับ ความร่วมมือและการสนับสนุนจากประชาชน	55.1 (248)	43.3 (195)	0.9 (4)	0.7 (3)	0.0 (-)	4.529 S.D. .555

รวม 5 ข้อ

 $\bar{X} = 16.0378$ S.D. = 2.1023

x min = 12.00 x max = 22.00

และเมื่อนำผลคะแนนตามตารางที่ 5.8 มาจัดกลุ่ม ตามระดับของความเข้าใจในบทบาท
หน้าที่ของตำรวจสายตรวจ จะปรากฏผลตามตารางที่ 5.9 โดยกำหนดค่าคะแนนและระดับของ
ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในสภาพปกติไว้ดังนี้ คือ

- ค่าคะแนนระหว่าง จุดต่ำสุด - 15.000 = มีความเข้าใจในระดับต่ำ
 ค่าคะแนนระหว่าง 15.001 - 17.000 = มีความเข้าใจในระดับปานกลาง
 ค่าคะแนนระหว่าง 17.001 - จุดสูงสุด = มีความเข้าใจในระดับสูง

ตารางที่ 5.9 แสดงระดับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในสภาพปกติ

ระดับความเข้าใจ	จำนวน	ร้อยละ
สูง	112	24.9
ปานกลาง	162	36.0
ต่ำ	176	39.1
รวม	450	100.0

จากตารางที่ 5.8 จะเห็นว่าตำรวจสายตรวจส่วนใหญ่มีความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเองในระดับสูงพอสมควร ($\bar{X} = 16.0378$) โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวกับความมีเกียรติและศักดิ์ศรีในอาชีพตำรวจนั้น พบว่าตำรวจสายตรวจกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 98.5) มีความเห็นด้วยว่าตำรวจเป็นอาชีพที่มีเกียรติศักดิ์ศรีและมีส่วนสำคัญอย่างมากในการควบคุมสังคมให้เกิดความสงบเรียบร้อย ซึ่งมีลักษณะที่ตรงกับค่านิยมทั่วไปของข้าราชการที่ William J. Siffin¹ ได้ให้ข้อสังเกตไว้ แต่ในขณะเดียวกันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ในการปราบปราม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความไม่สงบทางการเมืองนั้น (ข้อ 32) ตำรวจสายตรวจส่วนใหญ่กลับมีความเห็นว่าหน้าที่ใน

¹William J. Siffin, The Thai bureaucracy: Institutional change and development (Honolulu: East-West Center Press, 1966), pp. 161-162.

การปราบจลาจลนั้น ไม่ควรเป็นหน้าที่ของตำรวจสายตรวจ ทั้งๆ ที่ระเบียบและแผนของกรมตำรวจ ได้กำหนดค่าให้เป็นหน้าที่ของตำรวจสายตรวจโดยตรง

และ เมื่อพิจารณาจากการจัดกลุ่มตามระดับความ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางที่ 5.9 ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างมีความ เข้าใจในบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับค่าจำนวนมากที่สุด คือมีจำนวนถึง 176 คน (ร้อยละ 39.1) จากจำนวน 450 คน

ตารางที่ 5.10 แสดงค่าเฉลี่ยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจ

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่า เฉลี่ย (\bar{X})
36. ถ้าท่านตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ เมื่อ มีการพิจารณาความดีความชอบ ท่านก็ จะได้รับการพิจารณาด้วยความ เป็นธรรม	28.9 (130)	41.8 (188)	13.6 (61)	10.9 (49)	4.9 (22)	3.789 S.D. 1.122
37. ถ้าท่านมีความคิด เห็นที่แตกต่างจากผู้- บังคับบัญชาที่สามารถแสดงความคิด เห็น ได้โดย เปิด เผยในที่	19.6 (88)	42.2 (190)	18.0 (81)	17.3 (78)	2.9 (13)	3.582 S.D. 1.076
38. คำสั่งของผู้บังคับบัญชานั้น สายตรวจจะ ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด แม้ว่า จะเป็นคำสั่งนอกหน้าที่ราชการ	4.4 (20)	30.7 (138)	21.8 (98)	30.2 (136)	12.9 (58)	3.164 S.D. 1.130
39. ภารกิจของตำรวจสายตรวจนั้นมี มากมายโดยที่ไม่มีการ เพิ่มกำลัง เจ้าหน้าที่ให้เพียงพอ	25.3 (114)	58.0 (261)	4.2 (19)	8.9 (40)	3.6 (16)	2.073 S.D. .984

ตารางที่ 5.10 (ต่อ)

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่า เฉลี่ย (\bar{X})
40. อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ ท่านจะได้รับการเบิกจ่ายจากราชการอย่างเพียงพอ โดยไม่ต้องหาซื้อเอง	11.1 (50)	13.1 (59)	5.1 (23)	28.0 (126)	42.7 (192)	2.220 S.D. 1.399

รวม 5 ข้อ

 $\bar{X} = 14.8289$ S.D. = 3.0136

x min = 7.00 x max = 22.00

เกี่ยวกับข้อแนะนำ อุปสรรค ปัญหา และข้อขัดข้องในการปฏิบัติหน้าที่สายตรวจที่สายตรวจพบเห็น เป็นค่าตามปลายเปิดในข้อ 41 มีผู้ตอบสำหรับคำถามปลายเปิดจำนวน 145 ราย (ร้อยละ 32.2) ไม่ได้ให้ข้อแนะนำจำนวน 305 ราย (ร้อยละ 67.8) โดยมีปัญหาและข้อขัดข้องในหลายๆ ประเด็นตรงกันกับแบบสอบถามที่ได้ตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องไว้แล้ว ที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. การขาดแคลนอุปกรณ์ในการทำงาน และอุปกรณ์ที่มีอยู่ชำรุดเสียหายขาดการบำรุงรักษา
2. ภารกิจที่มีมากจนไม่มีเวลาพักผ่อน
3. สวัสดิการไม่ดีพอ และมีไม่เพียงพอ
4. ไม่ได้ได้รับความสนใจและเอาใจใส่จากผู้บังคับบัญชาเท่าที่ควร
5. ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ
6. อิทธิพลท้องถิ่น เป็นอุปสรรคในการทำงาน

ซึ่งเกี่ยวกับสภาพปัญหา และอุปสรรคในการทำงานนั้น มักจะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาเรื่อยๆ แล้ว แต่ไม่ได้รับการแก้ไข จากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจเท่าที่ควร

นอกจากผลการวิจัยที่ปรากฏในการวิจัยครั้งนี้แล้ว สภาพปัญหาในท่านองเดียวกันนี้ ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจได้รับ ยังได้มีการร้องทุกข์ไปตามสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาและประชาชนได้ทราบถึงสภาพปัญหาที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจประสบอยู่ เช่น ในกรณีของผู้ที่ใช้นามปากกาว่า "หัวอกผู้น้อย" ได้เขียนจดหมายร้องเรียนถึงสภาพปัญหาที่ตนเองได้รับกับหนังสือพิมพ์ ดังนี้ คือ²

"...ผมขิครับรู้จริง เพราะได้ลงไปสัมผัสกับชาวบ้านทุกวันในหน้าที่ตำรวจสายตรวจ โดยสัมผัสบุคคลตั้งแต่ระดับไม่มีชั้นจะกินไป เรื่อยจนถึงพวกที่มีเงิน เหลือกิน เหลือใช้, ทำผิดกฎหมาย, คบดี คนไม่มี ผมสัมผัสมาหมด จึงทำให้ผมรู้ถึงความเดือดร้อนของชาวบ้านอย่างแท้จริง หันมามองปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจบ้างว่าเป็นอย่างไร รถจักรยานยนต์ที่ใช้ออกตรวจกันทุกวันนี้ เป็นของส่วนตัวครึ่งหนึ่งของหลวงครึ่งหนึ่ง ส่วนรถหลวงนั้นสภาพไม่เป็นรถอยู่แล้ว ผู้ใช้ต้องเสียเงินซ่อมทุกวัน ใช้เงินส่วนตัวจะครบงบหลวงไม่มีให้ รถส่วนตัวไม่ต้องพูดถึง ภาวะภาพคู่ก็แล้วกัน แต่นำมาใช้ในส่วนรวม ส่วนวิทยุมือถือที่ตำรวจสายตรวจใช้กันอยู่นั้น เป็นวิทยุส่วนตัวทั้งสิ้น ไม่ทราบว่าจะตามที่ทางราชการอ้างว่าได้จ่ายไปให้ สน. ต่างๆ ใช้กันตกไปอยู่กับผู้ใด แต่ก็พอทุเลาได้ เรื่องวิทยุ ส่วนเรื่องรถจักรยานยนต์นี้ขิ ผู้มีอำนาจบริหารไม่เคยสนใจตำรวจสายตรวจเลยว่าจะอยู่กับอย่างไร เครื่องมือ เครื่องไม้มีมีัย ทั้งที่ตำรวจสายตรวจเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ เสี่ยงภัยมากที่สุด ยกตัวอย่างเช่น มีเหตุการณ์อะไรก็แล้วแต่ ตำรวจสายตรวจจะต้องไปถึงที่เกิดเหตุภายใน 5-10 นาที และมีสายตรวจตลอด 24 ชั่วโมง...หันมามองด้านสวัสดิการบ้าง...สายตรวจมีกัน 4 ผสัด ผสัดละ 5 สาย รวม 20 สายกำลังตำรวจ 40 นาย แต่มีรถหลวงให้ 12 คัน สภาพ 6 ปีไปแล้วทั้งสิ้น ที่เหลือก็ใช้รถส่วนตัว ส่วนข่าวดีก็คือการปรับโครงสร้างกรมตำรวจ ระดับผู้บริหาร โขย... ศึกษากับเหลือเกินที่จะได้ เข้มยศ เข้มตำแหน่งกัน อย่างไรๆ ก็ขอให้เห็นใจผู้ปฏิบัติที่แท้จริง ซึ่งมิยศ

²หัวอกผู้น้อย." สารพันปัญหา. ไทยรัฐ (5 มกราคม 2537): 6.

ตั้งแต่ระดับ ค.ค. ลงมาถึงพลตำรวจข้าง โดยที่พวกผมไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย จึงฝากถึงผู้มีอำนาจบริหารทุกท่าน มีอะไรที่เหลืจากท่านต้องกินต้องใช้แล้ว หยิบใส่มือให้ ค.ค., จ.ส.ค. ผู้ปฏิบัติหน้าที่มาด้วยความอดทน เป็นระยะเวลาหลายสิบปี เพื่อจะได้ เป็นกำลังใจให้เขาท่านที่อยู่นอกวงการคงไม่รู้หรือกว่า หน้าที่ตำรวจสายตรวจนครบาลนั้นแต่ละ สน. เวลาจะอยู่กับลูกกับเมียมันมีน้อยเต็มที..."

และเมื่อนำผลคะแนนตามตารางที่ 5.10 มาจัดกลุ่ม ตามระดับการปฏิบัติหน้าที่จริงที่สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ที่ได้มีกำหนดไว้ของตำรวจสายตรวจ จะปรากฏผลตามตารางที่ 5.11 โดยกำหนดค่าคะแนนและระดับของการปฏิบัติหน้าที่จริงที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ที่ได้มีการกำหนดไว้ของตำรวจสายตรวจในสภาพปกติไว้ดังนี้ คือ

ค่าคะแนนระหว่าง จุดต่ำสุด - 14.000 = มีความสอดคล้องในระดับต่ำ

ค่าคะแนนระหว่าง 14.001 - 16.000 = มีความสอดคล้องในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนระหว่าง 16.001 - จุดสูงสุด = มีความสอดคล้องในระดับสูง

ตารางที่ 5.11 แสดงระดับของการปฏิบัติที่ความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ของตำรวจสายตรวจในสภาพปกติ

ระดับความสอดคล้อง	จำนวน	ร้อยละ
สูง	119	26.4
ปานกลาง	136	30.2
ต่ำ	195	43.3
รวม	450	100.0

นอกจากการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจในสภาพปกติ จะมีปัญหา ข้อขัดข้องใน การปฏิบัติหน้าที่ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ผลจากตารางที่ 5.10 ยังพบว่าการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจ สายตรวจในสภาพปกตินั้น มีความสอดคล้องกับหลักการและระ เียบยแบบแผนที่กำหนดไว้ในระดับ ค่อนข้างต่ำ ($\bar{X} = 14.8289$) ทั้งนี้เนื่องจากปัญหา ข้อขัดข้องตามที่กลุ่มตัวอย่างได้ เสนอแนะ มาในแบบสอบถามด้วย

และจากตารางที่ 5.11 ยังพบว่า เมื่อจัดกลุ่มตามระดับของการปฏิบัติที่สอดคล้องกับบท บาทหน้าที่ที่ได้มีการกำหนดไว้แล้ว กลุ่มตัวอย่างก็ยังมีระดับของการปฏิบัติที่สอดคล้องกับบทบาท หน้าที่ที่ได้มีการกำหนดไว้ในระดับต่ำเป็นจำนวนมากที่สุดอีกด้วย โดยมีจำนวน 195 คน (ร้อยละ 43.3)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ตอนที่ 5 ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจที่เกี่ยวข้องกับ
ปัญหาความไม่สงบทางการเมือง**

การนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และการปฏิบัติหน้าที่จริงของ
ตำรวจสายตรวจ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความไม่สงบทางการเมืองนั้น จะนำเสนอเป็น 2 ส่วน เช่น
เดียวกับในตอนที่ 4 คือ

ส่วนที่ 1 เสนอผลในเรื่องของความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในปัญหา
ความไม่สงบทางการเมือง ซึ่งได้กำหนดคำถามไว้ในข้อที่ 42-46 รวม 5 ข้อ และผลการตอบแบบ
สอบถามของกลุ่มตัวอย่างได้แสดงไว้ตามตารางที่ 5.12 และ 5.13

ส่วนที่ 2 เสนอผลในเรื่องของการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจในปัญหาความ
ไม่สงบทางการเมือง โดยได้กำหนดคำถามไว้ในข้อที่ 47-57 รวม 11 ข้อ และมีคำถามปลายเปิด
ไว้อีก 1 ข้อ ในข้อที่ 58 เพื่อสอบถามปัญหาเพิ่มเติมในส่วนที่ได้มีกำหนดไว้ในแบบสอบถาม และ
ผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างได้แสดงไว้ตามตารางที่ 5.14 และ 5.15

ตารางที่ 5.12 แสดงค่าเฉลี่ยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตำรวจสายตรวจ ที่เกี่ยวกับ
ปัญหาความไม่สงบทางการเมือง

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่า เฉลี่ย (\bar{X})
42. จุดมุ่งหมายในการควบคุมฝูงชนนั้น ต้องการให้ฝูงชนสลายไปโดยเร็วที่สุด ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม เพื่อความ เรียบร้อยของบ้านเมือง	8.9 (40)	46.4 (209)	10.7 (48)	27.3 (123)	6.7 (30)	2.764 S.D. 1.143

ตารางที่ 5.12 (ต่อ)

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่า เฉลี่ย (\bar{X})
43. การควบคุมฝูงชนนั้นจะต้อง เข้าใจ พื้นฐานและความต้องการของฝูงชน เสียก่อน	33.3 (150)	62.2 (280)	2.9 (13)	0.9 (4)	0.7 (3)	4.267 S.D. .623
44. การชุมนุมประท้วง เป็น เรื่องผลประโยชน์ ของคนส่วนน้อย แต่ทำให้คนส่วนใหญ่ ได้รับความเดือดร้อน	17.3 (78)	43.6 (196)	16.2 (73)	20.4 (92)	2.4 (11)	2.471 S.D. 1.074
45. อาวุธและอุปกรณ์ที่ใช้ในการควบคุม ฝูงชนสำหรับตำรวจ ควรจะมีอาวุธปืน ด้วย เพราะบางครั้งในกลุ่มผู้ชุมนุมก็ อาจมีอาวุธปืน เพื่อที่จะได้มีอาวุธ เท่าเทียมกัน	8.9 (40)	26.4 (119)	21.6 (97)	33.6 (151)	9.6 (43)	3.084 S.D. 1.155
46. ในการควบคุมฝูงชนนั้นหากกำลังตำรวจ ไม่สามารถรักษาสถานการณ์ไว้ได้ต้อง เป็นหน้าที่ของกำลังทหาร ในควบคุม สถานการณ์ต่อไป	15.3 (69)	51.6 (232)	16.4 (74)	15.1 (68)	1.6 (7)	3.640 S.D. .967

รวม 5 ข้อ

 $\bar{X} = 16.2267$ S.D. = 2.5163

x min = 10.00 x max = 25.00

จากตารางที่ 5.12 เมื่อนำผลคะแนนมาจัดกลุ่มตามระดับของความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง โดยกำหนดค่าคะแนนและระดับของความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมืองไว้ดังนี้ คือ

ค่าคะแนนระหว่าง จุดต่ำสุด - 15.000 = มีความเข้าใจในระดับต่ำ

ค่าคะแนนระหว่าง 15.001 - 17.000 = มีความเข้าใจในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนระหว่าง 17.001 - จุดสูงสุด = มีความเข้าใจในระดับสูง

ผลของการจัดกลุ่มตามระดับของความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง ปรากฏตามตารางที่ 5.13

ตารางที่ 5.13 แสดงระดับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง

ระดับความเข้าใจ	จำนวน	ร้อยละ
สูง	126	28.0
ปานกลาง	128	28.4
ต่ำ	196	43.6
รวม	450	100.0

จากตารางที่ 5.12 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่าง มีความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความไม่สงบทางการเมืองค่อนข้างสูง ($\bar{X} = 16.2267$) แต่ก็ยังมีในบางประเด็น ที่ตำรวจสายตรวจมีระดับความเข้าใจที่แตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะประเด็น

หลักที่สำคัญ คือ จุดมุ่งหมายในการควบคุมฝูงชน ซึ่งสายตรวจสวนใหญ่ เห็นว่าต้องให้ฝูงชนสลายไป โดยเร็วไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม เพื่อความเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 2.764$ และ ตำรวจสายตรวจสวนใหญ่ (ร้อยละ 60.9) ยังมีความเห็นว่าการชุมนุมประท้วงเป็นเรื่องผลประโยชน์ของคนส่วนน้อย ที่ทำให้คนสวนใหญ่เดือดร้อน (ข้อ 44) ซึ่งมีความสอดคล้องกับความเห็นในเรื่องของความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย ในตอนที่ 2 ที่สายตรวจสวนใหญ่เห็นว่าการห้ามชุมนุมประท้วงทำให้บ้านเมืองสงบเรียบร้อย

และ เมื่อ เปรียบเทียบระดับของความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง ตามตารางที่ 5.13 ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความเข้าใจอยู่ในระดับค่า จำนวนมากที่สุด คือมีจำนวน 196 คน (ร้อยละ 43.6)

ตารางที่ 5.14 แสดงค่าเฉลี่ยที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจ ในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ มีความ เห็น	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่า เฉลี่ย (\bar{X})
47. ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อควบคุมฝูงชน เมื่อมีสถานการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้นแล้ว การปฏิบัติจริงจะไม่เป็นไปตามยุทธวิธี ที่ได้ฝึกมา เพราะสถานการณ์ซับซ้อน ต้องเอาตัวรอดก่อน	26.2 (118)	53.8 (242)	10.0 (45)	7.8 (35)	2.2 (10)	2.060 S.D. .934
48. เมื่อเกิดเหตุการณ์ซับซ้อนในการควบคุม ฝูงชน มักจะไม่มีผู้บังคับบัญชาระดับสูง อยู่คอยกำกับ ควบคุมสั่งการ	35.1 (158)	44.4 (200)	8.4 (38)	10.0 (45)	2.0 (9)	1.993 S.D. 1.009

ตารางที่ 5.14 (ต่อ)

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่า เฉลี่ย (\bar{X})
49. การสั่งการของผู้บังคับบัญชาในการ ควบคุมฝูงชนนั้น มักจะสั่งการแบบกว้างๆ เช่น "ให้ใจเย็นที่สุด" "อย่าใช้อาวุธ ถ้าไม่จำเป็น" ทำให้ผู้ปฏิบัติตัดสินใจยาก	30.4 (137)	58.9 (265)	7.1 (32)	2.9 (13)	0.7 (3)	1.844 S.D. .727
50. ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ควบคุมฝูงชน หากมี ผู้บังคับช้ควบคุมสั่งการอยู่ใกล้ๆ จะทำ ให้ท่านรู้สึกกดดันและมีความมั่นใจใน การปฏิบัติหน้าที่	44.0 (198)	48.9 (220)	3.3 (15)	3.8 (17)	0.0 (-)	4.331 S.D. .718
51. ก่อนการปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมฝูงชน ทุกครั้งท่านจะได้รับการชี้แจงสถานการณ์ ภารกิจและแนวการปฏิบัติจากผู้บังคับบัญชา อย่างชัดเจน จนท่านเข้าใจทุกครั้งไป	20.0 (90)	62.9 (283)	6.9 (31)	8.2 (37)	2.0 (9)	3.907 S.D. .878
52. ก่อนการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมฝูงชน ท่าน จะได้รับการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า พอสมควร เพื่อให้ได้รับการพักผ่อนที่ เพียงพอ	22.0 (99)	52.4 (236)	4.9 (22)	18.0 (81)	2.7 (12)	3.731 S.D. 1.077
53. เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่มีหน้าที่ พิเศษใน การควบคุมฝูงชน(กองร้อย ปราบจลาจล) จะได้รับสวัสดิการต่างๆ มากกว่าเจ้าหน้าที่สายตรวจธรรมดา	20.0 (90)	40.9 (184)	13.3 (60)	17.6 (79)	8.2 (37)	3.469 S.D. 1.223

ตารางที่ 5.14 (ต่อ)

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่า เฉลี่ย (\bar{X})
54. ถ้าเลือกปฏิบัติหน้าที่ในภารกิจพิเศษต่างๆ ได้ ท่านจะเลือกปฏิบัติหน้าที่ในกองร้อย ควบคุมฝูงชน	2.9 (13)	11.1 (50)	24.4 (110)	38.7 (174)	22.9 (103)	2.324 S.D. 1.037
55. ในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อควบคุมฝูงชนนั้น ในแต่ละครั้งที่ไปปฏิบัติหน้าที่ผู้บังคับบัญชา จะให้ปฏิบัติหน้าที่ไม่เกิน 6 ชั่วโมง หากเกิน 6 ชั่วโมง จะมีการจัดกำลัง ใหม่มาสับเปลี่ยน	23.6 (106)	35.8 (161)	15.1 (68)	19.3 (87)	6.2 (28)	3.511 S.D. 1.218
56. ความรุนแรงในการควบคุมฝูงชนที่ เกิดขึ้น มักจะเกิดจากการขู่หรือการ ใช้กำลังของฝ่ายผู้ชุมนุมก่อนเสมอ	31.8 (143)	62.7 (282)	2.4 (11)	3.1 (14)	0.0 (-)	4.231 S.D. .644
57. เมื่อเกิดเหตุการณ์รุนแรงในการปราบ จลาจล สื่อมวลชนมักจะลงข่าวโจมตี การกระทำของตำรวจฝ่ายเดียว โดย ไม่ได้เสนอถึงสาเหตุ หรือรายละเอียด ก่อนเกิดเหตุแต่อย่างใด	45.1 (203)	47.6 (214)	5.8 (26)	0.7 (3)	0.9 (4)	4.353 S.D. .701

รวม 11 ข้อ

 $\bar{X} = 35.7556$ S.D. = 4.3220

x min = 23.00 x max = 47.00

เกี่ยวกับข้อแนะนำ อุปสรรค ปัญหา และข้อขัดข้องในการปฏิบัติหน้าที่สายตรวจที่เกี่ยวกับความไม่สงบทางการเมือง ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดในข้อ 58 มีผู้ตอบสำหรับคำถามปลายเปิดจำนวน 124 ราย (ร้อยละ 27.6) ไม่ได้ให้ข้อแนะนำจำนวน 326 ราย (ร้อยละ 72.4) โดยมีข้อปัญหาข้อขัดข้องในหลายๆ ประเด็นตรงกันกับแบบสอบถามที่ได้ตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องไว้แล้ว และคล้ายคลึงกับปัญหา ข้อขัดข้องในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ผู้บังคับบัญชาขาดความสนใจ ไม่ดูแลเอาใจใส่
2. เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ได้รับไม่เพียงพอ และชำรุด อุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่ทันสมัย
3. ควรมีเจ้าหน้าที่เฉพาะในการปราบจลาจล
4. ได้รับสวัสดิการไม่เพียงพอ
5. ไม่มีเวลาพักผ่อน
6. ถูกประชาชนมองในแง่ร้าย

จากตารางที่ 5.14 เมื่อนำผลคะแนนมาจัดกลุ่มตามระดับของการปฏิบัติหน้าที่จริงของของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมืองที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ที่ได้มีการกำหนดไว้ โดยกำหนดค่าคะแนนและระดับของการปฏิบัติหน้าที่จริงที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของตำรวจสายตรวจต่อปัญหาความไม่สงบทางการเมือง ที่ได้มีการกำหนดไว้ดังนี้ คือ

ค่าคะแนนระหว่าง จุดต่ำสุด - 34.000 = มีความสอดคล้องในระดับต่ำ

ค่าคะแนนระหว่าง 34.001 - 38.000 = มีความสอดคล้องในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนระหว่าง 38.001 - จุดสูงสุด = มีความสอดคล้องในระดับสูง

ผลของการจัดกลุ่มตามระดับของความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมืองที่ได้มีการกำหนดไว้ ปรากฏตามตารางที่ 5.15

ตารางที่ 5.15 แสดงระดับความสอดคล้องในการปฏิบัติหน้าที่จริงกับบทบาทหน้าที่ของตำรวจ
สายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมืองที่ได้มีการกำหนดไว้

ระดับความ เข้าใจ	จำนวน	ร้อยละ
สูง	123	27.3
ปานกลาง	161	35.8
ต่ำ	166	36.9
รวม	450	100.0

ผลจากตารางที่ 5.14 พบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมของการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจ มีความสอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 35.7556$) และมีบางประเด็นมีความสอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในระดับต่ำ โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมของผู้บังคับบัญชา (ข้อ 48, 49) ซึ่งตำรวจสายตรวจส่วนใหญ่เห็นว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์คับขัน มักจะไม่มีผู้บังคับบัญชาระดับสูงอยู่คอยควบคุมสั่งการ (ร้อยละ 79.5) และในการสั่งการของผู้บังคับบัญชา มักจะเป็นการสั่งการอย่างกว้างๆ (ร้อยละ 89.3) และในทางกลับกันเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจส่วนมากเห็นว่าหากมีผู้บังคับบัญชาคอยควบคุมใกล้ชิดจะทำให้รู้สึกอบอุ่นและมีความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ (ร้อยละ 92.9)

และจากผลการจัดกลุ่มตามระดับของการปฏิบัติที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมืองที่ได้มีการกำหนดไว้ ตามตารางที่ 5.15 ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ในระดับต่ำ จำนวนมากที่สุดเช่นกัน โดยมีจำนวน 166 คน (ร้อยละ 36.9)

ข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองที่เกิดขึ้นหลาย ๆ ครั้ง ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่จริงของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสนามก็คือ คำสั่งกว้าง ๆ จากผู้บังคับบัญชา หรือหน่วยเหนือ เช่น ห้ามใช้อาวุธนอกจากจำเป็นจริง ๆ ก็ยิงผู้ขึ้นเท้าก่อน ถ้ายังไม่อยู่ให้ใช้มาตรการจากเบาไปหาหนัก ซึ่งเหตุการณ์ในสนามการปะทะที่แท้จริงนั้น การใช้ดุลยพินิจว่าการกระทำแค่ไหนของฝ่ายผู้ชนควรตอบโต้ด้วยมาตรการใดนั้น ยากกว่าการวางแผนในท้องทำงานมาก³

ซึ่งในประเด็นการสั่งการอย่างกว้าง ๆ ของผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมกำลังนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าผู้บังคับบัญชานั้นไม่มีอำนาจในการควบคุมสั่งการและการตัดสินใจอย่างแท้จริง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจะต้องคอยรับฟังนโยบายจากรัฐบาล หรือผู้เกี่ยวข้องเสียก่อน เพราะหากเกิดความเสียหายขึ้นผู้สั่งการจำเป็นต้องรับผิดชอบ ดังนั้นผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมกำลังส่วนใหญ่ จึงสั่งการในลักษณะกว้าง ๆ เพื่อป้องกันตัวเองและผลักภาระความรับผิดชอบไปด้วยในตัว

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งก็คือ การเลือกปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมฝูงชนของตำรวจสายตรวจ (ข้อ 54) พบว่าหากเลือกปฏิบัติหน้าที่ในการกิจพิเศษได้แล้วส่วนมากไม่ต้องการเลือกปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมฝูงชน (ร้อยละ 61.6)

ในส่วนของความรุนแรงที่เกิดขึ้นนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า จะเกิดจากการข่มขู่หรือการใช้กำลังของฝ่ายผู้ชุมนุมก่อนเสมอ (ร้อยละ 94.5) และเมื่อเกิดความรุนแรงขึ้นแล้วสื่อมวลชนก็มักจะลงข่าวโจมตีการกระทำของตำรวจเพียงฝ่ายเดียว (ร้อยละ 92.7)

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากการชุมนุมประท้วงของประชาชนนั้น เป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาสำหรับประชาชนโดยทั่วไปรวมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมฝูงชน แต่ในการชุมนุมประท้วงโดยทั่วไป ก็อาจจะลุกลามไปสู่เป็นการก่อการจลาจลรุนแรงขึ้นได้ ด้วยเหตุผลหลายประการ ซึ่งกรมตำรวจเองได้ทำการศึกษาถึงมูลเหตุที่อาจทำให้ผู้ชุมนุมก่อการจลาจลรุนแรงขึ้นและรวบรวมไว้ใน คู่มือการปฏิบัติในการควบคุมฝูงชน โดยสรุปถึงมูลเหตุหรือสาเหตุที่อาจทำให้ผู้ชุมนุม

³ เบียน อีระวิทย์, วิกฤตการณ์การเมืองไทย: กรณีพฤษภาทมิฬ พ.ศ. 2535

(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน, 2536), หน้า 95.

ต่อการจลาจลรุนแรงขึ้นมีหลายประการดังนี้⁴

1. เจ้าหน้าที่ชั้นสูงไม่ได้เข้าแก้ไขเหตุการณ์

การที่ผู้ชุมนุมมารวมตัวกัน เรียกร้องสิทธิอันพึงมีพึงได้ตามกฎหมายนั้น ถือเป็นเรื่องธรรมดาของประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยย่อมจะต้องเกิดขึ้นเป็นเรื่องธรรมดา แต่ในบางครั้งมีผู้ปลุกระดม เอาความเท็จมาบอกกล่าวให้ประชาชนตื่น ตื่นตกใจกลัว และ เครียดแค้นชิงชัง ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่ทราบข้อเท็จจริง แต่ไม่เข้าดำเนินการแก้ไข ปล່อยให้มีการปลุกระดมกันจนประชาชนทั่วไปหลง เชื่อว่าข้อความที่ปลุกระดม เป็นความจริง สาเหตุเพราะนอกจากจะไม่มีเจ้าหน้าที่มาชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ฝ่ายปลุกระดม เองก็พยายามสร้างพยานหลักฐานเท็จ เพื่อให้ประชาชนหลง เชื่อมากขึ้นด้วย

2. ความตั้งใจของผู้ที่จะก่อให้เกิด เหตุฉุกเฉิน

เกิดจากความตั้งใจของผู้ที่ต้องการจะให้ เหตุการณ์นั้นลุกลามรุนแรง เนื่องจากตนเองหรือพรรคพวกจะได้รับประโยชน์จาก เหตุการณ์รุนแรงนั้น เช่นทำให้หมดคู่ต่อสู้ทางการเมือง เพื่อแสดงอำนาจของตนเอง เพื่อให้ได้รับความ เชื่อถือและไว้วางใจจากประชาชนหรือ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจรัฐ เป็นต้น ฉะนั้นผู้ที่ เป็นตัวการในเรื่องนี้จะต้องกระทำทุกวิถีทาง รวมทั้งใช้ทรัพย์สินในการจ้างวานด้วย เพื่อให้ เหตุการณ์ลุกลามรุนแรงขึ้นตามที่ได้กล่าวแล้ว

3. ความสับสนของ

มูลเหตุที่เกิดจากความสับสนของ ส่วนใหญ่จะเป็นการกระทำของวัยรุ่นหรือผู้ที่ เมาสู่ราจนขาดสติ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ อาจต้องการแสดงออก เพื่อให้ผู้ชุมนุมยอมรับความกล้าหาญของเขาเท่านั้น อาจไม่ได้ตั้งใจจะทำให้ เรื่องลุกลามรุนแรงขึ้นอย่างจริงจัง หรือไม่ได้ทำ เพราะมีอุดมการณ์แต่อย่างไร

4. การเอาแบบอย่างที่ไม่ถูกต้อง

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกนี้แม้จะ เกิดในประเทศที่ห่างไกลจาก เรามากก็ตาม แต่

⁴กรมตำรวจ, คู่มือการปฏิบัติในการควบคุมฝูงชน (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ประสานมิตร, 2536), หน้า 51-54.

เนื่องจากระบบการสื่อสารมวลชนอันทันสมัยทำให้เราสามารถรับทราบข่าวสารได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว ไม่ว่าเหตุจลาจลในประเทศรัสเซีย หรือประเทศสังคมนิยมอื่นในยุโรป หรือแม้แต่ในเอเชีย เช่น ประเทศอินเดีย ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศเกาหลี เป็นต้น เราสามารถรับข่าวสารจากประเทศต่างๆ เหล่านี้ โดยใช้เวลาไม่นานหลังเกิดเหตุ ทำให้ประชาชนมองเห็นภาพว่าในประเทศรัสเซียฝูงชนได้ออกมาต่อต้านการปฏิวัติได้สำเร็จ ประเทศพม่าเองแม้จะต่อต้านรัฐบาลยังไม่สำเร็จ แต่รัฐบาลทหารของพม่าก็ได้รับการต่อต้านจากประเทศต่างๆ จนมีแนวโน้มว่าจะเปิดโอกาสให้ประชาชนใช้สิทธิในการเลือกตั้ง เป็นประชาธิปไตยกันเร็วๆ นี้ ประชาชนคนไทยรับทราบข่าวแล้วก็มีความตื่นตัวในสิทธิเสรีภาพมากขึ้น และการใช้สิทธิเรียกร้องก็นำมาซึ่งความสำเร็จได้รับชัยชนะไปแล้วมากมายหลายเรื่อง แม้ในการรวมตัวของฝูงชนจะมีการปะทะกับเจ้าหน้าที่ได้รับบาดเจ็บล้มตาย ก็ยังไม่รับการช่วยเหลือจากรัฐบาล และยังได้รับการยกย่องเป็นวีรชนด้วย ทำให้ผู้ที่เรียกร้องสิทธิต่างๆ ขาดการใช้ความคิดในเรื่องหลักประชาธิปไตยที่ถูกต้องบีบบังคับจะเอาตามที่กลุ่มของตนหรือพวกของตน เรียกร้องเพียงอย่างเดียวถ้าไม่ได้ดังปรารถนาก็จะเผาทำลายทรัพย์สิน โดยคิดแต่เพียงว่าเป็นสิทธิที่ตนสามารถเรียกร้องทำได้โดยไม่คำนึงถึงสิทธิของผู้อื่นหรือตัวบทกฎหมายเลย

5. การล่าช้าไม่ทันการณ์ของเจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่ใน เรื่องของการป้องกันและปราบปรามจลาจลนั้นไม่ได้ทำงานด้านเดียว แต่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ทั้ง เวรยามสายตรวจท้องที่ และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยสถานที่ต่างๆ เมื่อเกิดเหตุจึงรวมกำลังได้ช้า แม้เจ้าหน้าที่จำนวนหนึ่งส่วนน้อยที่ทำหน้าที่เตรียมพร้อมคอยระวังเหตุจะไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างอื่นก็ตาม แต่เมื่อมีการระดมกำลังก็จะต้องแต่ง เครื่องแบบออกมาเข้าแถวรับอุปกรณ์ประจำกายซึ่งทำให้เสียเวลา ข้อเท็จจริงหมวกกันกระแทก หรือกระบองซึ่งอุปกรณ์เหล่านี้ผลิตได้ในประเทศไทย ราคาไม่สูงนักน่าจะจ่ายให้เป็นอุปกรณ์ประจำตัวได้แม้จะจ่ายให้ปีละ 1 ชุดก็น่าจะทำได้ เหมือนกับการจ่าย เครื่องแบบประจำตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งถ้ามีอุปกรณ์ประจำตัวแล้ว เจ้าหน้าที่ก็จะสามารถเดินทางไปถึงที่เกิดเหตุได้เร็วขึ้น โดยไม่ต้องมาเสียเวลาเข้าแถวเบิกอุปกรณ์ทีละคน การเคลื่อนที่ไปยังที่เกิดเหตุได้รวดเร็วขึ้น อาจสกัดกั้นไม่ให้ฝูงชนก่อเหตุร้ายแรงขึ้นได้ แต่ในด้านตรงข้ามถ้าปล่อยให้ฝูงชนปลุกระดมกันจนบ้าคลั่งแล้ว กำลังเจ้าหน้าที่ที่ไปถึงภายหลังก็ไม่สามารถระงับยับยั้งเหตุภัยได้ มิหนำซ้ำกำลังเจ้าหน้าที่ไปถึงภายหลังนั้นอาจ

มองดูให้เห็นว่าเป็นลักษณะของการช่วยผู้ได้

6. การขาดความอดทนของเจ้าหน้าที่

ผู้คนที่มารวมกันอยู่นั้นจะต้องมีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง จะมีทั้งพวกเมาสูรา คนเกเร ศักคະນອງยั่ว เจ้าหน้าที แต่ที่ร้ายที่สุดคือพวกที่มีการกระทำในเรื่องของการปลุกระดม อยู่เป็นประจำ ซึ่งบุคคลพวกนี้จะมีความสามารถสูงในการพูดจา ใช้กิริยาท่าทางเสียดสีเยาะเย้ย ดากดาง ยั่วผู้ ให้เจ้าหน้าที่เกิดอารมณ์โกรธแค้น กระทำต่อเขาอย่างรุนแรงซึ่ง เป็นสาเหตุทำให้เขานำมาใช้ปลุกระดมให้เกิดความรุนแรงลุกลามได้ ปัญหาข้อนี้มันได้ว่าค่อนข้างเป็นปัญหาใหญ่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่หน่วยหลักในการป้องกันและปราบปรามจลาจลซึ่งจะต้องรับการฝึกฝนให้มีความ เข้มแข็ง อดทนต่อการช่วยผู้ เมื่อได้ฝึกไว้แล้วก็ไม่สามาร กเก็บไว้ใช้งานได้ เพราะต้องหมุนเวียนกำลังสลับ เปลี่ยนไปปฏิบัติหน้าที่สายตรวจ เพื่อรับตำราวจใหม่มาประจำหน่วยป้องกันและปราบปรามจลาจล ซึ่งต้อง เริ่มต้นฝึกกันใหม่ ซึ่งผู้ที่ได้รับการฝึกมาเพียงไม่เกิน 1 ปี ยังขาดประสบการณ์ในการทำงาน ไม่เคยพบกับ เหตุการณ์ถูกยั่วผู้จริงๆ แม้ออกปฏิบัติงาน ถ้าไม่มีผู้บังคับบัญชาคอยควบคุมใกล้ชิดก็กำลังใจ ก็อาจขาดความอดทนได้ตอบ เขาได้ และโดย เฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีเหตุการณ์จลาจล ซึ่งจำเป็นต้อง ระดมเจ้าหน้าที่จำนวนมาก เข้ามาร่วมปฏิบัติ ซึ่งเจ้าหน้าที่เหล่านั้นอาจไม่เคยรับการฝึกการป้องกัน ปราบปรามจลาจลมาก่อน อาจถูกยั่วผู้จนเกิดอารมณ์วูวาม ทำให้เกิด เหตุลุกลามรุนแรงได้

7. เกิดจากการ เปลี่ยนคู่ต่อสู้

การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามจลาจล ต้องสำนึกอยู่ ตลอดเวลาว่า จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ เป็นธรรม ทำตามกฎหมายเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย และยุติธรรม เท่านั้น แม้จะมีความรู้สึกส่วนตัวว่าฝ่ายนั้นน่าจะผิดหรือฝ่ายนั้นน่าจะถูก ก็จะต้องตัด ความรู้สึกส่วนตัวออกไป ไม่แสดงออกให้เห็นว่าเราเอนเอียง เข้ากับฝ่ายใด ตัวอย่างเช่น กลุ่ม คนงาน เรียกร้องค่าแรงเพิ่มจากนายจ้าง แม้กลุ่มคนงานจะแสดงออกถึงความก้าวร้าว หยุดงาน และอาจจะเผาโรงงานก็ตาม เจ้าหน้าที่ก็จะแสดงออกว่าตนเอง เป็นฝ่ายนายจ้างไม่ได้ แต่ในการ ชัดขวางคนงานไม่ให้เผาโรงงานก็บอกให้ฝ่ายคนงานทราบว่า เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องปฏิบัติตาม หน้าที่เท่านั้น การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ซึ่งแสดงตนว่าเป็นกลางไม่ เข้ากับฝ่ายนั้นฝ่ายนี้ หรือไม่แสดง ตนว่ามีความสนิทสนมกับฝ่ายใด ฝ่ายตรงข้ามกับทั้งสองฝ่ายก็ยังคงหวังจะพึ่ง เจ้าหน้าที่ เพื่อให้ตนเอง ได้รับความยุติธรรม และจะไม่ก่อเหตุรุนแรงขึ้น แต่ถ้าเจ้าหน้าที่แสดงตนว่าเอนเอียง เข้ากับฝ่ายใด

แล้ว เทียบกับเปลี่ยนคู่ต่อสู้ เช่น แทนที่กลุ่มคนงานจะต่อสู้กับฝ่ายนายจ้างก็กลายเป็นกลุ่มคนงานมาต่อสู้กับเจ้าหน้าที่เสียเอง กลุ่มคนงานจะมีความรู้สึกว่าเขาไม่ได้รับความยุติธรรมและไม่หวังเจ้าหน้าที่เป็นที่พึ่งแล้ว คงจะต้องหวังพึ่งการกระทำของเขาเอง โดยก่อความรุนแรงขึ้นมา

จะเห็นว่าวาทศิลป์ถึงมูลเหตุที่ทำให้เกิดการลุกลามของการชุมนุมประท้วงจนเป็นการจลาจลรุนแรง ที่ได้รวบรวมไว้ มีหลายประเด็นที่ตรงกับปัญหาข้อขัดข้องที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจได้พบเห็นในระหว่างที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมฝูงชน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกรมตำรวจย่อมจะทราบข้อขัดข้องเหล่านี้เป็นอย่างดี แต่ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่จริงๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านั้น ก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้นแต่อย่างใด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน และความสัมพันธ์ของข้อมูล

จากสภาพเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปในสังคมไทยยุคปัจจุบัน ซึ่งกระแสของความต้องการประชาธิปไตยในทุกระดับ เริ่มมีการเรียกร้องและกล่าวขานถึงอยู่เสมอ เป็นผลที่ก่อให้เกิดการเรียกร้องผลประโยชน์ ของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ มาอย่างต่อเนื่องโดยตลอด ทั้งที่ได้รับการตอบสนองจากรัฐบาล และที่ยังไม่ได้รับการดำเนินการ ซึ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นอยู่เสมอ ทั้งนี้ อาจจะเป็นผลอันสืบเนื่องมาจากการเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีมากขึ้น แต่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้น มีความไม่ประสานกันของวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ วัฒนธรรมทางวัตถุ (material) จะมีการเปลี่ยนแปลงเร็วกว่าวัฒนธรรมที่เป็นความคิด (ideology) ปัญหาสังคมจึงมีช่องว่าง (lag) เช่น การพัฒนาประชาธิปไตย พัฒนาไปไม่ทันกับความเจริญของบ้านเมืองในด้านอื่นๆ⁵ ความสับสนในการจัดการ อันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาประเทศ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาสังคม ความแตกฉานในสังคมและความขัดแย้งระหว่างกลุ่มส่งผลให้เกิดขบวนการเรียกร้องต่างๆ ในสังคม อันเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นได้โดยทั่วไปในขบวนการพัฒนาประเทศ ตามที่ Samuel P. Huntington ได้ศึกษาพบว่า ขบวนการพัฒนาประเทศ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความไม่สงบสุข (instability) และสังคมที่กำลังพัฒนาจะมีสภาพที่เต็มไปด้วยความไม่สงบ (disorder)⁶ นอกจากนั้นการพัฒนาทางการเมืองยังก่อให้เกิดความขัดแย้งได้ตลอดเวลาจากการเรียกร้องและต่อรอง ทั้งในแง่เปิดเผยและไม่เปิดเผย คุณภาพความขัดแย้งจะพัฒนาไปในทางที่สลับซับซ้อนขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁵Louis Gasper, The function of social conflict (New York: Mac Millian co., 1968), p. 105.

⁶Samuel P. Huntington, Political order in changing societies (New York: Yale University Press, 1971), p. 101.

และเนื่องจากความขัดแย้ง เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดการรวมตัวของฝูงชน และการชุมนุม เรียกร้องที่อาจก่อให้เกิดความไม่สงบทางสังคมขึ้น เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีหน้าที่ในการรักษาความสงบ จะต้องถูกจัดส่งเข้าไปรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับประชาชนโดยทั่วไป เป็นหน่วยแรก โดยจะต้องดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยของกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงเอง และต้องมีดูแลความสงบเรียบร้อยของประชาชนทั่วไปที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมประท้วง แต่ในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ก็อาจถูกมองว่าเป็นการขัดขวางการแสดงออกตามวิถีทางในระบอบประชาธิปไตยก็ได้ การเข้าควบคุมฝูงชนหรือการสลายม็อบ ตามนโยบายของผู้บังคับบัญชา หรือตามนโยบายของรัฐบาลที่ไม่อาจแจ้งให้ทราบโดยเปิดเผยได้ อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนผู้ชุมนุมประท้วงหรือของประชาชนทั่วไปได้ เช่นในกรณี การสลายม็อบชาวนา ที่จังหวัดกำแพงเพชร ทำให้ประชาชนถึงแก่ความตายไป 1 คน การขัดขวางไม่ให้สมาชิกเกษตรกรรายย่อยภาคอีสานเดินทางมาทำเนียบรัฐบาล และมีการจับกุมนักศึกษาที่มาประท้วง หรือเหตุการณ์ในการใช้กำลังเจ้าหน้าที่ เข้าสลายม็อบชาวนาบ้านที่นุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติดงใหญ่ กิ่งอำเภอโคกดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยวิธีรุนแรงจนกลายเป็นข่าวหน้าหนึ่งทางหนังสือพิมพ์เกือบทุกฉบับ ปรากฏการณ์ดังกล่าวจะดูถูกวิจารณ์จากสื่อมวลชนว่า เกิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นต้นเหตุ

จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม เรียกร้องของประชาชนหรือความไม่สงบทางการเมืองนั้น ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่เสมอว่า ผลจากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจนั้น เป็นชนวนนำไปสู่ข้อเรียกร้อง หรือเงื่อนไขที่เพิ่มขึ้นที่จะทำให้บ้านเมืองยิ่งเกิดความไม่สงบยิ่งขึ้นไปอีก ซึ่งเป็นเหตุให้การพัฒนาประเทศในด้านการเมือง และในด้านอื่นๆ ต้องหยุดชะงักลง โดยที่รัฐบาลจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาคือ เรียกร้องของประชาชนที่มาชุมนุม เรียกร้องนั้นก่อน แม้จะไม่ใช่เหตุจำเป็นเร่งด่วนสำคัญก็ตาม แต่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกิดความผิดพลาดขึ้น ซึ่งสาเหตุในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติประการหนึ่งที่สำคัญ ก็น่าที่จะมาจากความไม่เข้าใจในสภาพปัญหาความขัดแย้ง และการขาดความชำนาญ และขาดความอดทนอดกลั้นอารมณ์ที่มีต่อผู้ชุมนุม ทั้งนี้ เนื่องจากกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่ จะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ตามปกติตามสถานีตำรวจต่างๆ ซึ่งมีได้ เป็นเจ้าหน้าที่ที่จัดไว้ เฉพาะสำหรับปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมฝูงชน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงมีการตั้งสมมติฐานในการวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความไม่สงบทางการเมืองนั้น ไม่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย

ในการหาตรวจสอบสมมติฐาน ความที่ตั้งไว้ จำเป็นจะต้องหาความสัมพันธ์ระหว่างการ ปฏิบัติหน้าที่จริง ๆ ของตำรวจสายตรวจ โดยเฉพาะในขณะที่เกิดปัญหาความไม่สงบทางการเมืองกับ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย ตลอดจนความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ ตำรวจสายตรวจทั้งในสภาพปกติและในสภาพที่เกิดปัญหาความไม่สงบทางการเมืองขึ้น โดยสามารถ พิจารณาได้จากผลการวิจัยในตอนต้นที่ 2 และ ตอนต้นที่ 3 ซึ่งเป็นผลของค่าเฉลี่ยในความเข้าใจพื้นฐาน ในระบอบประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจ และการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย และผลจากการวิจัยตามตารางที่ 5.4 พบว่าตำรวจสายตรวจที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความ เข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{X} = 52.1800$) และมีส่วนร่วมใน การส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตย ซึ่งปรากฏผลตามตารางที่ 5.6 อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูงเช่นกัน ($\bar{X} = 31.9889$)

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบสมมติฐาน มีดังนี้ คือ

1. ความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย
2. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตย
3. ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในสภาพปกติ
4. การปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจในสภาพปกติ
5. ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทาง การเมือง
6. การปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง

และเมื่อนำค่าคะแนนจากการตอบแบบสอบถามที่ได้มาหาความสัมพันธ์ทางสถิติ โดยหา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Partial correlations โดยหากประเด็นที่ศึกษานั้นมีความสัมพันธ์ ที่สอดคล้องกันแล้ว ก็จะมีค่าสัมประสิทธิ์ใกล้เคียงกับค่า 1.0000 และจากการหาความสัมพันธ์ระหว่าง ประเด็นศึกษาดังกล่าวแล้ว ปรากฏผลตามตารางที่ 5.16

ตารางที่ 5.16 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Partial correlations

ความสัมพันธ์	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	1.0000	.2874**	.1109*	.1049	.3349**	-.0076
2.	.2874**	1.0000	.1138*	.0417	.2169**	.0705
3.	.1109*	.1138*	1.0000	-.1009	.1828**	-.0492
4.	.1049	.0417	-.1009	1.0000	-.0477	.3342**
5.	.3349**	.2169**	.1828**	-.0477	1.0000	-.1757**
6.	-.0076	.0705	-.0492	.3342**	-.1757**	1.0000

ค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติ: * - .01 ** - .001

- หมายเหตุ
1. = ความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย
 2. = การมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตย
 3. = ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในสภาพปกติ
 4. = การปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจในสภาพปกติ
 5. = ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง
 6. = การปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง

ผลจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นศึกษาต่างๆ ซึ่งปรากฏตาม ตารางที่ 5.16 พบความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐาน ดังนี้คือ

ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตย พบว่ามีค่าทางสถิติ = .0705 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์กันในทางบวก แต่เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีค่านัยสำคัญทางสถิติ หรืออีกนัยหนึ่งหมายถึง การปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง มีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองในระดับหนึ่ง ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ในเชิงปฏิเสธ (negative)

กล่าวโดยสรุปคือ ผลการวิจัยไม่สามารถยืนยันตามสมมติฐานในข้อที่ 1 แต่ก็ได้ปฏิเสธสมมติฐานไปในทางตรงกันข้ามกันอย่างสิ้นเชิงแต่อย่างใด

ในส่วนของผู้เจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยเฉพาะตำรวจสายตรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในเขตของกองบัญชาการตำรวจนครบาล มักจะประสบปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่อยู่เสมอ ซึ่งปรากฏให้เห็นในข่าวตามสื่อมวลชนต่างๆ อยู่เสมอ ทั้งในการปฏิบัติหน้าที่ในเวลาปกติ และจะยิ่งประสบปัญหาและได้รับความสนใจจากประชาชนทั่วไปเพิ่มขึ้นไปอีก เมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมืองขึ้น หากจะพิจารณาว่าเป็นความผิดพลาดจากการกำหนดบทบาทหน้าที่ของตำรวจสายตรวจที่ไม่เหมาะสม ทั้งในสภาพปกติและ เมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมือง สภาพปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจก็คงจะต้องเกิดขึ้น เป็นปกติประจำ เพราะบทบาทและหน้าที่ของตำรวจได้กำหนดไว้ให้ปฏิบัติเช่นนั้น ซึ่งคงจะเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ และเมื่อพิจารณาตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผน และคำสั่งต่างๆ ที่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของตำรวจไว้ ก็พบว่าส่วนใหญ่แล้วยังคงมีความเหมาะสมอยู่

ดังนั้น ปัญหาความผิดพลาดที่เกิดขึ้น จึงน่าที่จะมีเหตุมาจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เจ้าหน้าที่ตำรวจเอง ไม่ได้แสดงบทบาทหรือปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ แบบแผนที่กำหนดไว้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงได้กำหนดสมมติฐานในข้อที่ 2 ไว้ว่า " ตำรวจสายตรวจไม่ได้แสดงบทบาทหรือปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนดไว้ ทั้งในการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไปและในสภาพเกิดความไม่สงบทางการเมือง "

ในการตรวจสอบผลการวิจัย เพื่อพิสูจน์สมมติฐาน จำเป็นจะต้องหาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตำรวจสายตรวจทั้งในสภาพปกติและในขณะที่เกิดความไม่สงบทางการเมือง กับการปฏิบัติหน้าที่จริงๆ ว่ามีความสอดคล้องไปในทิศทางใด

และเมื่อพิจารณาจากผลของการทดสอบตามตารางที่ 5.8 - 5.15 ในเรื่องความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจทั้งในสภาพปกติและในขณะที่เกิดความไม่สงบทางการเมือง หากนำผลคะแนนที่ได้รับมาจัดกลุ่มตามระดับของการสนับสนุนหลักการในระบอบประชาธิปไตยและการปฏิบัติหน้าที่จริงตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ ดังที่ได้มีการกำหนดไว้ในกาหนดค่าคะแนน (ตารางที่ 4.2) มารวบรวมไว้ให้เห็นความสัมพันธ์อย่างชัดเจนขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ก็จะได้ผลของค่าระดับคะแนนปรากฏตามตารางที่ 5.17

ตารางที่ 5.17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับคะแนนในการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจ กับการปฏิบัติที่สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้

ประเด็นศึกษา	ระดับค่าของการปฏิบัติ			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
- ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของสายตรวจในสภาพปกติ	39.1 (176)	36.0 (162)	24.9 (112)	100.0 (450)
- การปฏิบัติหน้าที่จริงของสายตรวจในสภาพปกติ	43.3 (195)	30.2 (136)	26.4 (119)	100.0 (450)
- ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของสายตรวจในขณะที่เกิดความไม่สงบ	43.6 (196)	28.4 (128)	28.0 (126)	100.0 (450)
- การปฏิบัติหน้าที่จริงของสายตรวจในขณะที่เกิดความไม่สงบทางการเมือง	36.9 (166)	35.8 (161)	27.3 (123)	100.0 (450)

จากตารางที่ 5.17 พบว่า ตำรวจสายตรวจที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนมากจะมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองทั้งในสภาพปกติและในขณะที่เกิดความไม่สงบทางการเมืองในระดับที่ต่ำ (ร้อยละ 39.1 และ 43.6 ตามลำดับ) และในการปฏิบัติหน้าที่จริงๆ ของตำรวจสายตรวจทั้งในสภาพปกติและในขณะที่เกิดเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมือง ตำรวจสายตรวจส่วนมากก็มีผลการปฏิบัติที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ที่มีการกำหนดไว้ในระดับที่ต่ำ มากกว่าระดับอื่น เช่นกัน (ร้อยละ 43.3 และ 36.9 ตามลำดับ)

และเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 5.16 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสายตรวจในสภาพปกติกับการปฏิบัติหน้าที่จริง มีความสัมพันธ์กันในเชิงลบ (negative) โดยมีค่าความสัมพันธ์ทางสถิติ = $-.1009$ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ตำรวจสายตรวจมิได้แสดงบทบาทหรือปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบแบบแผนที่ได้มีการกำหนดไว้

และความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสายตรวจในขณะที่เกิดความไม่สงบทางการเมืองกับการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจ ในขณะที่เกิดความไม่สงบทางการเมือง มีความสัมพันธ์กันในเชิงลบ เช่นกัน โดยมีค่าความสัมพันธ์ทางสถิติ = $-.1757$ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $.001$ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ตำรวจสายตรวจมิได้แสดงบทบาทหรือปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบแบบแผนที่ได้มีการกำหนดไว้

สรุปได้ว่า ผลการวิจัยสามารถยืนยันตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2

ประเด็นที่จะได้มีการศึกษาในการวิจัยต่อไป ก็คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงบทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจต่อปัญหาความไม่สงบทางการเมือง ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการแสดงบทบาทและทัศนคติของบุคคล พบว่าการแสดงบทบาทหรือทัศนคติที่แตกต่างกันของบุคคล มีเหตุอันเนื่องมาจากปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ต่างต่างกัน เช่น

อายุ จะมีความเกี่ยวข้องกับการแสดงบทบาท ทัศนคติ และการประพฤติปฏิบัติของบุคคล เนื่องจากอายุ เป็น เครื่องชี้ว่า ผู้นั้นมีประสบการณ์หรือผ่านการเรียนรู้ทางสังคมมานานเท่าใด ซึ่งประสบการณ์ที่ต่างต่างกันนี้ ย่อมมีผลทำให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทและการแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ แยกต่างกันไปด้วย

จากการศึกษาวิจัยของสมพร เขียวเม่น⁵ พบว่าข้าราชการที่อายุ 20-30 ปี จะมีความเชื่อสนับสนุนประชาธิปไตยมากที่สุด และยิ่งมีอายุมากขึ้นเท่าไรก็จะน้อยลงไปเรื่อยๆ และสุรพาสณ์ ทัพภมาน⁶ ก็พบว่าทัศนคติทางการเมืองแบบ เสรีนิยมและอนุรักษนิยมจะมีความสัมพันธ์กับอายุ โดยนายทหารชั้นนายพันของกองทัพไทยที่มีอายุน้อยจะมีทัศนคติทางการเมืองแบบ เสรีนิยมมากกว่าอนุรักษนิยม ดังนั้นระดับของอายุที่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงถึงการมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน จึงน่าที่จะ เป็นคุณลักษณะหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความรู้ความ เข้าใจและการแสดงออกที่มีส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษา เป็นเครื่องแสดงถึงการผ่านการกล่อมเกลามากกว่าทางการเมือง (political socialization) ที่แตกต่างกันของบุคคล ซึ่งมีผลทำให้เกิดแนวความคิด ทัศนคติ และการแสดงบทบาทของบุคคลที่แตกต่างกันออกไปด้วย

นอกจากนี้แล้ว ลักษณะการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งมีสายการปกครองบังคับบัญชาที่ชัดเจน และมีระเบียบวินัยมีเครื่องครัดคล้ายกับทหาร ผู้บังคับบัญชามีส่วนในการควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนพิจารณาให้ควงโทษได้อย่างชัดเจน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บังคับบัญชาจึงน่าที่จะมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ ซึ่งหากมีผู้บังคับบัญชาที่ดี เปรียบเสมือนมีผู้นำที่ดี ก็น่าที่จะทำให้เกิดการควบคุมการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และทำให้การปฏิบัติภารกิจต่างๆ สมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมาย โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝูงชน ซึ่งเจ้าหน้าที่

ศูนย์วิทยทรัพยากร

⁵สมพร เขียวเม่น, "ความเชื่อทางการเมืองของข้าราชการไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการกรุงเทพมหานคร," (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 204-205.

⁶สุรพาสณ์ ทัพภมาน, "ทัศนคติทางการเมืองของนายทหารชั้นนายพันของกองทัพบก กองทัพอากาศ และกองทัพอากาศ," (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 128.

ตำรวจผู้ปฏิบัติ จะต้องเผชิญกับสภาวะกดดันต่างๆ จากกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วง ที่อาจจะมีการพูดจาข่มขู่ ทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความโกรธแค้น ปฏิบัติต่อผู้ชุมนุมประท้วงด้วยความรุนแรง ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้ชุมนุม วิชาชีพ เป็นเหตุในการปลุกระดม เพื่อให้เกิดความรุนแรงจนเป็นจลาจลขึ้น ดังนั้นผู้บังคับบัญชากับสภาพ ความกดดันต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมฝูงชน จึงน่าที่จะมีผลต่อการ ปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจให้มือออกแสดงออกไปในทิศทางเดียวกัน

ด้วยลักษณะปัจจัยพื้นฐานที่แตกต่างกันระหว่างตำรวจสายตรวจด้วยกันเอง ดังกล่าวแล้ว ประกอบกับสภาพความกดดันที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับ และการควบคุมดูแลของผู้บังคับบัญชา พอที่จะ พิจารณาได้ว่า ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ น่าที่จะมีอิทธิพลต่อการแสดงบทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของ ตำรวจสายตรวจ จึงได้กำหนดสมมติฐานในข้อที่ 3 ไว้ดังนี้คือ " ลังแควดล้อมมีอิทธิพลต่อการแสดง บทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจต่อปัญหาความไม่สงบทางการเมือง ได้แก่ คำสั่ง ของผู้บังคับบัญชา ประสบการณ์ของตำรวจสายตรวจ พื้นฐานทางการศึกษา สภาพกดดันขณะปฏิบัติ หน้าที่ "

ผลจากการวิจัย ให้นำความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ ตำรวจสายตรวจ มาสร้างเป็นตารางเพื่อหาความสัมพันธ์กัน ปรากฏผลตามตารางที่ 5.18-5.20

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.18 แสดงการปฏิบัติหน้าที่จริงของสายตรวจงานปัญหาความไม่สงบทางการเมือง
จำแนกตามลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่าง	ระดับการปฏิบัติหน้าที่ที่สอดคล้องกับหลักการ			รวม	ค่าทางสถิติ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
<u>ชั้นยศ</u>					$X^2 = 9.38780$
พลตำรวจ	40.5	33.3	26.1	49.3	D.F. = 8
ส.ต.ต.	44.2	27.3	28.6	17.1	Sig. = .3106
ส.ต.ท.	45.8	28.1	26.0	21.3	Gamma = -.05164
ส.ต.อ.	57.1	42.9	0.0	3.1	
จ.ส.ต. และ ค.ต.	46.3	19.5	34.1	9.1	
รวม	43.3	30.2	26.4	100.0	
<u>อายุ</u>					$X^2 = 9.49902$
21-25 ปี	40.9	38.9	20.1	33.1	D.F. = 4
26-30 ปี	45.2	25.2	29.6	51.1	Sig. = .0498*
31 ปี ขึ้นไป	42.3	28.2	29.6	15.8	Gamma = .03887
รวม	43.3	30.2	26.4	100.0	
<u>ระดับการศึกษา</u>					$X^2 = 1.26046$
มัธยมปลายลงมา	44.6	29.3	26.1	78.2	D.F. = 4
อนุปริญญา(ปวส.)	39.1	34.8	26.1	10.2	Sig. = .8680
ปริญญาตรี	38.5	32.7	28.8	11.6	Gamma = .07459
รวม	43.3	30.2	26.4	100.0	

* ค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.19 แสดงความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจ
จำแนกตามลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่าง	ระดับความเข้าใจพื้นฐานประชาธิปไตย			รวม	ค่าทางสถิติ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
<u>ชั้นยศ</u>					$X^2 = 30.44754$
พลตำรวจ	30.6	47.7	21.6	49.3	D.F. = 8
ส.ต.ต.	29.9	31.1	39.0	17.1	Sig. = .0002*
ส.ต.ท.	43.8	26.0	30.2	21.3	Gamma = .06742
ส.ต.อ.	50.0	14.3	35.7	3.1	
จ.ส.ต. และ ค.ต.	24.4	29.3	46.3	9.1	
รวม	33.3	37.6	29.1	100.0	
<u>อายุ</u>					$X^2 = 17.51483$
21-25 ปี	29.5	46.3	24.2	33.1	D.F. = 4
26-30 ปี	37.8	35.2	27.0	51.1	Sig. = .0015*
31 ปี ขึ้นไป	26.8	26.8	46.5	15.8	Gamma = .09051
รวม	33.3	37.6	29.1	100.0	
<u>ระดับการศึกษา</u>					$X^2 = 11.60535$
มัธยมปลายลงมา	37.2	34.9	27.8	78.2	D.F. = 4
อนุปริญญา(ปวส.)	17.4	45.7	37.0	10.2	Sig. = .0205*
ปริญญาตรี	21.2	48.1	30.8	11.6	Gamma = .22427
รวม	33.3	37.6	29.1	100.0	

* ค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5.20 แสดงระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจ
จำแนกตามลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่าง	ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตย			รวม	ค่าทางสถิติ
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
<u>ชั้นยศ</u>					$X^2 = 7.35811$
พลตำรวจ	44.1	30.2	25.7	49.3	D.F.= 8
ส.ต.ต.	31.2	36.4	32.5	17.1	Sig.= .4985
ส.ต.ท.	44.8	28.1	27.1	21.3	Gamma =-.02385
ส.ต.อ.	50.0	30.4	28.6	3.1	
จ.ส.ต.และ ด.ต.	53.7	26.8	19.5	9.1	
รวม	43.1	30.2	26.7	100.0	
<u>อายุ</u>					$X^2 = 7.50575$
21-25 ปี	50.3	25.5	24.2	33.1	D.F.= 4
26-30 ปี	37.0	33.9	29.1	51.1	Sig.= .1115
31 ปี ขึ้นไป	47.9	28.2	23.9	15.8	Gamma = .06787
รวม	43.1	30.2	26.7	100.0	
<u>ระดับการศึกษา</u>					$X^2 = 4.45818$
มัธยมปลายลงมา	43.8	28.4	27.8	78.2	D.F.= 4
อนุปริญญา(ปวส.)	43.5	30.4	26.1	10.2	Sig.= .3475
ปริญญาตรี	38.5	42.3	19.2	11.6	Gamma =-.01325
รวม	43.1	30.2	26.7	100.0	

ผลจากตารางที่ 5.18-5.20 พบว่าในส่วนของการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจในเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาความไม่สงบทางการเมืองนั้น ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในส่วนนี้ คือ ปัจจัยในเรื่องของ อายุ โดยมีค่าทางสถิติ $X^2_{sig.} = 0.0498$ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกัน และสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ตามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งหมายถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอายุมากขึ้น จะมีการปฏิบัติหน้าที่จริงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความไม่สงบทางการเมืองในลักษณะที่สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้มากขึ้นตามไปด้วย

ส่วนปัจจัยอื่นๆ คือ ชั้นยศ และระดับการศึกษา นั้น ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า $X^2_{sig.} = -0.05164$ และ 0.8680 ตามลำดับ)

และสำหรับประเด็นในเรื่องของความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจ (ตามตารางที่ 5.19) พบว่า ทั้งชั้นยศ อายุ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจ อย่างสอดคล้องกันและมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกปัจจัยดังกล่าว (ค่า $X^2_{sig.} = 0.002, 0.0015$ และ 0.0205 ตามลำดับ) ซึ่งอาจกล่าวในอีกนัยหนึ่งได้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจนั้น เมื่อมียศสูงขึ้น มีอายุมากขึ้น และมีระดับการศึกษาสูงขึ้น ก็จะมีความเข้าใจในพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยสูงขึ้นตามไปด้วย

ส่วนในประเด็นของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจนั้น (ตามตารางที่ 5.20) พบว่าทั้งชั้นยศ อายุ และระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด (ค่า $X^2_{sig.} = 0.4985, 0.1115$ และ 0.3475 ตามลำดับ) ซึ่งหมายความว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยของตำรวจสายตรวจนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับชั้นยศ อายุ หรือระดับการศึกษาแต่อย่างใด

จากผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ในเรื่องประสบการณ์การทำงานกับความเข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย และการปฏิบัติหน้าที่ในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง ในส่วนของกลุ่ม

ตัวอย่างซึ่งเป็นตำรวจสายตรวจนั้น พบว่าตำรวจที่มีประสบการณ์มาก มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และมีการปฏิบัติหน้าที่ในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง ได้สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ที่กำหนดไว้ มากกว่า ตำรวจที่มีประสบการณ์น้อย ซึ่งสมจริงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามปกติ ทั้งนี้เนื่องจากภารกิจที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมือง ผู้ปฏิบัติจำเป็นต้องเข้าใจสถานการณ์ มีการควบคุมอารมณ์ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ตำรวจที่มีอายุมาก และมีประสบการณ์มากย่อมจะรู้จักควบคุมอารมณ์ และทนต่อการขู่ขู่ได้ดีกว่าตำรวจที่มีอายุน้อย และมีประสบการณ์น้อย เมื่อถูกขู่ขู่ ก็จะเกิดอารมณ์โมโห และมีการปฏิบัติตามอารมณ์ที่ไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งเป็นการกระทำที่นอกจากจะไม่ช่วยส่งเสริมแล้วยังอาจจะหยุดยั้งการพัฒนาประชาธิปไตยขึ้นได้

ในการวิจัย เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของผู้บังคับบัญชาที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจ โดยเฉพาะในขณะที่เกิดปัญหาความไม่สงบทางการเมืองนั้น ได้กำหนดคำถามเพื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ไว้ในข้อที่ 48, 49, 50 และ 51 ตามลำดับ โดยใช้คำถามเปรียบเทียบ ในสถานการณ์ที่เกิดเหตุความไม่สงบทางการเมืองจริง ดังนี้คือ

ข้อ 48 เมื่อเหตุการณ์ซับซ้อนในการควบคุมฝูงชน มักจะไม่มีผู้บังคับบัญชาระดับสูงอยู่คอยกำกับ ควบคุมสั่งการ

ข้อ 49 การสั่งการของผู้บังคับบัญชาในการควบคุมฝูงชน มักจะสั่งการแบบกว้างๆ ทำให้ผู้ปฏิบัติสับสนใจยาก

ข้อ 50 ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ควบคุมฝูงชน หากมีผู้บังคับบัญชาควบคุมสั่งการอยู่ใกล้ชิด จะทำให้รู้สึกอบอุ่นและมีความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ 51 ก่อนการปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมฝูงชนทุกครั้ง จะได้รับการชี้แจงสถานการณ์จากผู้บังคับบัญชาอย่างชัดเจน จนเข้าใจดีทุกครั้ง

โดยได้กำหนดค่าคะแนนในคำถามข้อ 48, 49 เป็นคำถามเชิงลบ เนื่องจากเป็นการกระทำของผู้บังคับบัญชาที่ไม่สอดคล้องเหมาะสมกับบทบาทที่ได้มีการกำหนดไว้ อันจะเป็นผลทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่ขาดความมั่นใจ และปฏิบัติหน้าที่โดยขาดประสิทธิภาพ และ

ได้กำหนด ค่าคะแนนในข้อ 50, 51 เป็นค่าตามเชิงบวก เนื่องจากเป็นการกระทำของผู้บังคับบัญชาที่สอดคล้องเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ และเป็นเสริมสร้างความเชื่อมั่น และกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพขึ้น

ซึ่งถ้าหากผู้บังคับบัญชามีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจจริง ค่าคะแนนสูงสุดตามเกณฑ์การกำหนดค่าคะแนน (ตารางที่ 4.2) จากคำถาม 4 ข้อ สำหรับยืนยันสมมติฐานนี้ ควรจะมีค่า = 12 (1+1+5+5) ซึ่งจากผลการวัดคะแนนสำหรับคำถามทั้ง 4 ข้อ ของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏตามตารางที่ 5.21 ดังนี้คือ

ตารางที่ 5.21 แสดงผลคะแนนของคำถามที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของผู้บังคับบัญชา

ค่าคะแนน	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
8.00	9	2.0	คำถามจำนวน 4 ข้อ
9.00	13	4.9	$\bar{X} = 12.076$
10.00	47	10.4	S.D. = 1.664
11.00	70	15.6	
12.00	169*	37.6*	
13.00	66	14.7	
14.00	48	10.7	
15.00	13	2.9	
16.00	5	1.1	
17.00	8	1.8	
18.00	2	0.4	
รวม	450	100.00	

จากตารางที่ 5.21 พบว่าตำรวจสายตรวจที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนเฉลี่ยในคำถามที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของผู้บังคับบัญชา $\bar{X} = 12.076$ และมีผลคะแนนในระดับคะแนน = 12.00 สูงที่สุด โดยมีจำนวน 169 คน (ร้อยละ 37.6) ซึ่งพอจะสามารถยืนยันได้ว่า ผู้บังคับบัญชามีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในขณะที่เกิดเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมือง

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมบังคับบัญชา กับปัจจัยอื่นๆ จากผลการวิจัย ปรากฏว่าไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

สภาพกดดันที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ได้กำหนดคำถามเพื่อวัดหาความสัมพันธ์เกี่ยวกับสภาพกดดันที่ตำรวจสายตรวจได้รับในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง ไว้ในคำถามข้อที่ ข้อ 52, 53, 55, 56 และ 57 รวม 5 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับ ระยะเวลา การพักผ่อน สวัสดิการที่ได้รับ การบ่นบ่นจี้จี้จากประชาชน และการโจมตีจากสื่อมวลชน โดยกำหนดให้เป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมด แต่สำหรับคำถามในข้อที่ 56 และ 57 นั้นได้กำหนดค่าคะแนนไว้เป็นคำถามเชิงบวก ซึ่งจะตรงกับสภาพความรู้สึกจริง ๆ ของตำรวจสายตรวจที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และหากว่าสภาพการกดดันต่างๆ มีผลกระทบต่อการทำงานที่ของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมืองแล้ว ค่าเฉลี่ยในคำถามข้อ 52, 53 และ 55 ควรจะอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ หรือค่อนข้างต่ำ และค่าเฉลี่ยสำหรับคำถามข้อ 56 และ 57 ควรจะอยู่ในเกณฑ์ที่สูง หรือค่อนข้างสูง ซึ่งเมื่อตรวจสอบค่าเฉลี่ยจากการตอบแบบสอบถามตามตารางที่ 5.14 ผลปรากฏดังนี้ คือ

ข้อ 52	การพักผ่อนก่อนปฏิบัติหน้าที่	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.731	S.D. = 1.077
ข้อ 53	การได้รับสวัสดิการที่ดีกว่า	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.469	S.D. = 1.223
ข้อ 55	การจัดกำลังสับเปลี่ยน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 3.511	S.D. = 1.218
ข้อ 56	การขู่ข่มของประชาชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.231	S.D. = 0.644
ข้อ 57	การโจมตีของสื่อมวลชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.353	S.D. = 0.701

ผลจากค่าเฉลี่ยดังกล่าว จึงมีอาจจะยืนยันได้ว่าสภาพกดดันดังกล่าวที่ตำรวจสายตรวจกลุ่มตัวอย่างได้รับมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง

ยกเว้นในปัญหาการย้ายของประชาชน และการโจมตีของสื่อมวลชน ที่ตำรวจสายตรวจส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นผลที่เกิดขึ้นจริงที่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง เมืองไม่สอดคล้องกับบทบาทตามที่ได้มีการกำหนดไว้

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างสภาพกดดัน กับปัจจัยอื่นๆ นั้น ผลจากการวิจัย ไม่พบว่ามี ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

กล่าวโดยสรุป จากผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความ เข้าใจพื้นฐานในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอยู่ใน เกณฑ์ค่อนข้างสูง และการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมืองนั้น มีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เช่นกัน ซึ่งไม่สามารถยืนยันตามสมมติฐานในข้อที่ 1 ได้

แต่ในการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจทั้งในสภาพปกติ และในขณะที่เกิดปัญหาความไม่สงบทางการเมือง ผลจากการวิจัยพบว่า มีการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้ อันเป็นการยืนยันตามสมมติฐานในข้อที่ 2 ของการวิจัย

เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยตามลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ชัยยศ อายุ และระดับการศึกษา กับการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมือง พบว่ามีเพียงปัจจัยด้านอายุ เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่จริงของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความ เชื่อมั่นที่ 0.05 โดยมีค่า $X^2_{sig.} = .0498$

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยตามลักษณะทั่วไปของตำรวจสายตรวจกับความ เข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยนั้น พบว่าลักษณะทั่วไป ทั้งชั้นยศ อายุ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความ เข้าใจพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกปัจจัย ($X^2_{sig.} = .002, .0015$ และ $.0205$ ตามลำดับ) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกปัจจัย

และผู้บังคับบัญชา มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในปัญหาความไม่สงบทางการเมืองในระดับค่อนข้างสูง ส่วนสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความกดดันในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่นั้น มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ในระดับปานกลาง